

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

AZƏRBAYCANDA TƏHSİLİN VƏ İDMANIN İNKİŞAFINA ƏN YÜKSƏK SƏVİYYƏDƏ DÖVLƏT QAYĞISI VAR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Bakıda Tərlan Heybətov adına "Vətən" İdman Liseyində aparılmış yenidənqurma işlərindən sonra yaradılan şəraitlə tanış olub.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev dövlətimizin başçısına liseydə yaradılan şərait barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, "Vətən" İdman Liseyi 2022-ci ildə 126 nömrəli tam orta məktəbin bazasında yaradılıb. Birinci Qarabağ müharibəsi şəhidi Tərlan Heybətovun adını daşıyan 600 şagird yerlik Liseydə dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına aparılan yenidənqurma işləri 2024-cü ilin dekabrında başa çatdırılıb.

Layihə çərçivəsində 100 nəfərlik yataqxana korpusu da əsaslı təmir olunub. Buradakı yeməxana 220 nəfər üçün nəzərdə tutulub.

Qeyd edək ki, yenilənən təhsil müəssisəsində tədris V-XI siniflər üzrə aparılır. Şagirdlərin təlim-tərbiyəsi ilə 60-a yaxın müəllim məşğul olur. Müasir dünyada hər bir ölkənin gələcəyi təhsilin səviyyəsi ilə ölçülür.

Azərbaycan da bu ölkələr sırasında. Ölkəmizdə son illərdə təhsilin inkişafı ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər deməyə əsas verir ki, Azərbaycan öz gələcəyini daha etibarlı və inamlı görmək istəyir. Bundan başqa, zəngin

təbii sərvətləri ilə dünyanın diqqətində olan Azərbaycan bu sərvətlərdən səmərəli istifadə ilə insan kapitalının daha da inkişaf etdirilməsini başlıca hədəf seçib.

"Vətən" İdman Liseyində görülən işlər və yaradılan şərait də bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin diqqəti sayəsində təhsil islahatları uğurla davam edir.

Paytaxtda və bölgələrdə yeni məktəblərin inşası, əsaslı təmiri və yenidən qurulması ilə bağlı nəzərdə tutulmuş tədbirlər planına uyğun həyata keçirilir. Bütün bunlar, ilk növbədə, şagirdlərin ən yüksək səviyyədə təhsil almaları, onların elmin sirlərinə daha dərinləndən yiyələnmələri üçün hərtərəfli imkanlar açır.

Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində tərəfdaşlıq edəcək

Milli Məclisin iclasında "Azərbaycan Respublikası, Qazaxıstan Respublikası və Özbəkistan Respublikası arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında saziş" in təsdiq edilməsi barədə qanun layihəsi müzakirə edilib. Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında imzalanmış "Yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında saziş" üç ölkənin enerji sektorunda əməkdaşlığının yeni strateji çərçivəsini müəyyən etməyə məqsədilə hazırlanıb. Keçən ilin noyabrında Bakı şəhərində keçirilmiş Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) zamanı dövlət başçıları

tərəfindən imzalanan bu sənəd yaşıl və bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı, enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması və davamlı inkişaf məqsədlərinə töhfə verilməsi üçün mühüm bir addımdır. Sazişin əsas məqsədi Paris İqlim Sazişində nəzərdə tutulmuş istixana qazı emissiyalarının azaldılması hədəflərinə uyğun olaraq, yaşıl enerjinin inkişafını təşviq etməkdir. Bu çərçivədə tərəflər bərpa olunan enerji mənbələrinin istehsalı, ötürülməsi və ticarəti sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlıq edəcək, yaşıl hidrogen və yaşıl ammonyak texnologiyalarının tətbiqini dəstəkləyəcək. Həmçinin layihə Mərkəzi Asiya və Cənubi Qafqaz regionlarının enerji sistemlərinin inteqrasiyasını gücləndirərək, bərpa olu-

nan enerjinin Avropaya və digər bazarlara ixracını asanlaşdıracaq. Bu əməkdaşlıq, həmçinin Orta Dəhlizin inkişafına və Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə inteqrasiyasının dərinləşməsinə töhfə verəcək. Prezident İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, bu layihə Mərkəzi Asiya və Qafqaz regionlarının əməkdaşlığında yeni imkanlar açır və Xəzər dənizinin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilməsi təkcə üç ölkə arasında deyil, həm də daha geniş miqyasda əməkdaşlığa xidmət edəcək. Sazişin icrası məqsədilə "AzərEnerji" ASC "Qazaxıstan Elektrik Şəbəkəsi Əməliyyat Şirkəti" və "Özbəkistan Milli Elektrik Şəbəkəsi" SC arasında "Yaşıl Dəhliz Birliyi" adlı Birgə Müəssisə təsis edilib.

Azərbaycan BƏƏ ilə prioritet sahələrə sərmayə qoyuluşunu müzakirə edib

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbarov Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) investisiya naziri, Əbu-Dabi İnkişaf Holding Şirkətinin idarəedici və baş icraçı direktoru Məhəmməd Həsən Əl Suveydi ilə görüşüb. Nazirlikdən bildirilib ki, görüşdə qarşılıqlı dostluq və hörmət prinsiplərinə əsaslanan Azərbaycan-BƏƏ münasibətlərinin

yüksələn xətlə inkişaf etdiyi, iqtisadi-ticarət tərəfdaşlığının genişləndiyi vurğulanıb. Ölkələrimiz arasında ticarət, investisiya, energetika, kənd təsərrüfatı və maliyyə sahələrində işbirliyinin gücləndirilməsi potensialı böyükdür. Tərəflər Birgə İnvestisiya Fondunun fəaliyyəti və prioritet sahələrə sərmayə qoyuluşu barədə müzakirələr aparıblar.

Azərbaycan-Tatarıstan enerji əməkdaşlığı müzakirə edilib

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Rusiyanın Tatarıstan Respublikasının Baş nazirinin müavini, sənaye və ticarət naziri Oleq Korobçenkonun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb. Görüşdə Azərbaycanla Tatarıstanın enerji şirkətləri arasında əməkdaşlığın cari vəziyyəti nəzərdən keçirilib. Neft və neft-kimya, təcrübə mübadiləsi, insan kapitalı-

nın inkişafı, eləcə də elektrik enerjisi sahəsində yeni texnologiyaların tətbiqi ilə enerji obyektlərinin rəqəmsallaşdırılması, paylayıcı elektrik şəbəkələrinin obyektlərinin avtomatlaşdırılması, avadanlıqlar istehsalı kimi istiqamətlər üzrə əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib. Perspektivli layihələrlə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Söhbət zamanı bu səfərin

və aparılan müzakirələrin ikitərəfli əlaqələrin, o cümlədən enerji əməkdaşlığının inkişafına təkan verəcəyi qeyd edilib və qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlığa dəstək ifadə edilib. Həmçinin Azərbaycan tərəfi cari ilin aprelinə Kazan-da keçiriləcək enerji və enerji səmərəliliyi üzrə Tatarıstan Beynəlxalq Forumunda iştirak da dəvət edilib.

TANAP-la Türkiyə və Avropaya nəql edilən qazın həcmi açıqlanıb

Azərbaycan qazının Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) vasitəsilə Türkiyə və Avropaya nəqlinin ümumi həcmi 75 milyard kubmetrə çatıb. Bu barədə TANAP konsorsiumunun məlumatında bildirilib. "Bu günə qədər Cənub Qaz Dəhlizinin əsas komponenti olan TANAP vasitəsilə nəql edilən qazın ümumi həcmi tədarüklərin başlanğıcından bəri 75 milyard kubmetr təşkil edib. Türkiyə və Azərbaycan

qardaşlığının rəmzi olan TANAP ilə qaz tədarükü fasiləsiz davam edir", - konsorsium bildirir. Xatırladaq ki, 2019-cu il noyabrın 30-da Türkiyənin Ədirnə vilayətinin İpsala qəsəbəsində TANAP-ın Avropa ilə birləşən hissəsinin açılış mərasimi keçirilib. Cənub Qaz Dəhlizinin əsas seqmenti sayılan 1 850 kilometr uzunluğunda olan TANAP Türkiyə ərazisindən keçərək "Şahdəniz-2" yatağından çıxan

qazı Türkiyə və Avropa istehlakçılarına çatdırır. Onun maksimum illik ötürücülük qabiliyyəti 31 milyard kubmetr təşkil edir.

Xarici təcrübə

ETİK STANDARTLAR VƏ ICAI: ƏSAS MƏRHƏLƏLƏR

Hindistan azadlığını qazandıqdan sonra ölkəyə Mühəsibat və Audit xidmətləri təqdim etmək üçün müstəqil bir quruma ehtiyac var idi. Hindistanın Mühəsiblər İnstitutu ("ICAI") 1949-cu il 1 iyul tarixində qüvvəyə minmiş Mühəsiblər Aktı ilə təsis olunmuşdur. Bu Aktın qəbul edilməsi ani bir inkişaf deyil; ondan əvvəl baş verən müxtəlif hadisələr nəticəsində həyata keçmişdir. Aktın müddəalarına əsasən, İnstitut Hindistanda Mühəsiblərə təhsil verir, qeydiyyatdan keçirir və tənzimləyir. Akt, eyni zamanda Mühəsiblərin etiv davranışlarını və Mühəsibə qarşı intizam tədbirlərini tənzimləyir.

İnstitut tərəfindən praktika və xidmət sahəsində üzvlərə təbiiq olunan etik standartların zəngin irsinin inkişafını xatırlayaq.

1952 - Mühəsiblər Aktında edilən dəyişikliklər peşə davranışına dair yeni müddəalar təqdim etdi. Bu müddəalar peşə pozuntularına aiddir və aşağıdakıları əhatə edir:

• Auditor tərəfindən əvvəlki vəzifənin qəbul edilməsi barədə məlumat verməmək;

• Başqalarının, qeyri-üzv və ya tərəfdaşın onun adından sənədləri imzalamasına icazə vermək;

• Akt və Tənzimləmələrin hər hansı müddəasını pozmaq və s.

1959 - İki hissədən ibarət olan Mühəsiblər (Dəyişiklik) Aktı 1 iyul 1959-cu ildən qüvvəyə minmiş və 7 may 1960-cı il tarixli Hindistan Rəsmi Qəzetində dərc edilmişdir.

Birinci sənəd institutun üzvləri ilə bağlı peşə pozuntularını əhatə edirdi. Burada mühasibin müstəqil şəxs olaraq mövqeyini poza biləcək peşə pozuntularını tənzimləyirdi. Bu, mühasiblərin şəxsi davranışlarında ən yüksək dürüstlük standartlarına əməl olunmasını vacib hesab edir. Şəxsi məsələlərdə belə yüksək standartlardan hər hansı bir kənarləşmə, mühasibi intizam istintaqına məruz qoya bilərdi.

İkinci sənəd isə institutun fəaliyyət göstərən üzvləri və ümumilikdə üzvləri ilə bağlı peşə pozuntularını tənzimləyir və yekun mühakimə üçün Ali Məhkəmənin tədbir görməsini tələb edirdi. Bundan əvvəl Akt yalnız bir bölmədən ibarət idi.

1959-cu il dəyişiklikləri eyni zamanda "articled clerk" termininin mahiyyətini genişləndirərək "audit clerk"-i də əhatə etdi.

1963 - ICAI ilk dəfə "Etika Kodeksi" adlı, əvvəlki adı "Davranış Kodeksi" olan nəşri təqdim etdi. Bu kodeks yalnız mühəsiblər Aktının müddəalarını deyil, həm də Şura, müxtəlif Məhkəmələr və Ali Məhkəmə tərəfindən bu müddəaların şərhini əhatə edirdi.

Etika Kodeksi o vaxtdan etibarən İnstitutun əsas nəşrlərindən biri olmuşdur və mühəsiblərin ictimai maraqlara uyğun fəaliyyət göstərmələrini təmin edən etik standartları əhatə edir. Bu kodeks, mühəsiblərin peşə vəzifələrini yerinə yetirərkən etik dillemmaları aradan qaldırmaqlarına kömək edən müddəalarla zəngindir və fəaliyyətdə olan mühəsiblərin Etika Kodeksinin müddəalarına riayət etmələri tələb olunur.

1976 - 1976-cı ildə "Etik Standartlar Komitəsi" yaradıldı. Bu komitənin məqsədi etik standartların inkişaf etdirilməsi, rəhbərliklərin təqdim edilməsi və standartların üzvlər tərəfindən riayət olunmasını izlənməsi idi. Komitənin məqsədi,

üzvlərə düzgün rəhbərlik təqdim edərək tənzimləmələrin pozulmasının qarşısını almaq və onların ən yüksək etik standartları qorumasını təmin etmək idi.

1981 - İnstitut "Auditorların Hüquqlarının Müdafiəsi Komitəsi"-ni (CURA) yaradıb. Bu komitə üzvlərin maraqlarını qorumaq üçün zəruri addımları atmaq məqsədini güdür. Beləliklə, əgər bir auditor bir təşkilat tərəfindən haqsız yerindən çıxarılsa, o, şikayətini komitəyə təqdim edə bilər və komitə, şikayəti müvafiq prosedura uyğun olaraq araşdıracaqdır.

1988 - Davranış Kodeksi üçün səkkizinci nəşr buraxıldı və bu nəşrdə Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyası (IFAC) tərəfindən müəyyən edilmiş peşə etikası üzrə əsas prinsiplər xüsusi olaraq daxil edildi. Bu prinsiplər aşağıdakılardır: Dürüstlük, Obyektivlik, Müstəqillik, Məlumatın Mühafizəsi, Texniki Standartlar və Peşə Kompetensiyası, həmçinin Etik Davranış (indiki adları ilə: Dürüstlük, Obyektivlik, Peşə bacarıqları və Diqqət, Məlumatın Mühafizəsi və Peşə Davranışı).

Bu dəyişikliklər, həmçinin 1988-ci il mühəsiblər Tənzimləmələrinə uyğun müddəaları, 1964-cü il Mühəsiblər Tənzimləmələrinin əvəzlənməsini, Davranış Kodeksi idarə olunmasında Şuranın qərarlarını, müxtəlif audit praktikaları və mühəsibat standartları ilə bağlı bəyanatları, "İdarəetmə Məsləhət Xidmətləri" ifadəsini və bir sıra digər müddəaları əhatə edirdi.

Bu nəşrin ön sözündə belə qeyd edilmişdir:

"Davranış Kodeksi" əsasən Mühəsiblərin müştəriləri, işəgötürənləri, əməkdaşları, qrup yoldaşları və ümumilikdə ictimaiyyətə olan münasibətlərini tənzimləyən peşə etik standartları toplusudur. Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyasına görə, hər hansı mühəsibatlıq qurumunun etik tələbləri dürüstlük, obyektivlik, müstəqillik, məlumatın mühafizəsi, yüksək texniki standartlar, peşə bacarıqları və ən əsası etik davranış prinsiplərinə əsaslanmalıdır. 1949-cu il Mühəsiblər Aktı və Aktın cədvəlləri peşənin üzvlərinin qəbul edilən davranış formalarını müəyyən edir.

1989 - Auditorun Hüquqlarının Müdafiəsi Komitəsinin (CURA) və Etik Standartlar Komitəsinin istinad müddəalarının birləşməsi baş verdi və nomenklatura "Etik Standartlar və Auditorun Hüquqlarının Müdafiəsi Komitəsi" (CESURA) olaraq dəyişdirildi. Bu iki komitənin birləşməsi, Komitənin fəaliyyət sahəsini genişləndirdi.

2001 - "Davranış Kodeksi" və "Etika Kodeksi" adı ilə təqdim edildi. Bu, peşənin etik standartlarını gücləndirmək və onlara riayət etməyi təşviq etmək məqsədini güdürdü.

2005 - CESURA "Etik Standartlar Komitəsi" (CES) olaraq adlandırıldı.

2007 - 2007-ci il Mühəsiblər (Peşə və Digər Pozuntuların Araşdırılması Proseduru) Qaydaları, üzvlərin peşə pozuntularının araşdırılmasına ilə bağlı proseduru müəyyən etdi.

2008 - Əsas yurisdiksiyalarda Mühəsibat İnstitutlarının standart müəyyən etmə birliklərini "Şura" adlandırma praktikasına uyğun olaraq, İnstitut "Etik Standartlar Komitəsi"-ni "Etik Standartlar Şurası" olaraq adlandırdı.

2009 - Etika Kodeksinin on birinci nəşri buraxıldı. Bu nəşr 2006-cı il dəyişiklikləri ilə 1949-cu il Mühəsiblər Aktında edilən əhəmiyyətli dəyişiklikləri və dünya miq-

Azərbaycan Respublikası
Auditorlar Palatasının İctimaiyyətə
əlaqə və informasiya şöbəsinin
müdir müavini Nigar Əlisoy

yasında mühəsibatlıq peşəsində artan iştirakın dəyişən vəziyyətini nəzərə aldı. Bu nəşr, IFAC tərəfindən təqdim olunan Etika Kodeksinin müddəalarını ilk dəfə olaraq daxil etdi. Etika Kodeksi iki hissəyə (A və B hissə) bölündü; A hissə IFAC Etika Kodeksinin müddəalarını əhatə etdi, B hissə isə yerli tənzimləmələrə əsaslanırdı. ICAI, IFAC Etika Kodeksinə uyğunlaşdı, lakin lazım olduqda Hindistan qanunları ilə uyğun gəlməsi üçün bəzi dəyişikliklər edildi. Etika Kodeksinin B hissəsi Hindistanın yerli tənzimləmələrini, o cümlədən 2008-ci il üçün Şura Reklam Qaydalarını və 2008-ci il Ümumi Qaydalarını daxil etdi. Bu, peşənin global iqtisadiyyata təsirini gücləndirmək məqsədini güdür və dəyişən şəraitdə ədalətli rəqabət mühitini tapmağı hədəfləyir.

Beləliklə, 2009-cu il (on birinci) nəşri, Beynəlxalq Standartlarla uyğunlaşma istiqamətində mühüm bir addım oldu (Kodeksin əsas xarakterini dəyişdirmədən). Mövcud Etika Kodeksinin, 1949-cu il Mühəsiblər Aktında edilən dəyişiklikləri və dünya miqyasında mühəsibatlıq peşəsində artan iştirakın dəyişən vəziyyətini nəzərə alaraq, yenilənməsi zərurəti hiss olundu. Etika Kodeksini yeniləyərək, Hindistanın Mühəsiblər İnstitutu (ICAI) peşə mühəsibləri üçün Beynəlxalq Mühəsiblər Federasiyasının (IFAC) Etika Kodeksi qəbul etdi. Lazım olduğu yerlərdə, Hindistan qanunları ilə uyğun gəlməsi üçün dəyişikliklər edildi. Bu Etika Kodeksinin müddəaları IFAC Kodeksinin müddəalarından daha sərt-dir. IFAC Kodeksinin qəbul edilməsi, ICAI-nin IFAC-a üzv olmaq öhdəliklərinə uyğunluq istiqamətində atılmış bir addımdır.

Bu nəşri hazırlayarkən, Etik Standartlar Şurası və Kodeksin yenilənməsi üçün yaradılan Araşdırma Qrupu, Kodeksin hər bir hissəsi üzrə müzakirələrdə öz vaxtlarını sərf etdilər. Bu nəşrdə, Şura etik məsələlərlə bağlı bütün qərarları və intizam məsələləri ilə bağlı məhkəmə qərarlarını müfəssəl bir şəkildə daxil edib təqdim etmişdir.

Kodeksin A hissəsi "Şuranın Rəhbərlik Qaydaları" olaraq təqdim olunmuşdur. 2009-cu ildən etibarən, sentyabr ayında CA Jurnalında "Etikanı Tanıyın" adlı xüsusi etik bilgiləndirmə bölməsi də yayımlanmağa başladı. Bu bölmə indiyə

qədər davam edir və üzvlər üçün maraqlı etik məsələlərlə bağlı əhəmiyyətli və müasir tez-tez soruşulan sualları (FAQ) əhatə edir.

2011 - 2011-ci il Mühəsiblər (Dəyişiklik) Aktı (No. 3 of 2012) 8 yanvar 2012-ci il tarixində Prezidentin təsdiqini aldı və 9 yanvar 2012-ci il tarixli Hindistan Rəsmi Qəzetinin II Hissəsində dərc edildi. 1 fevral 2012-ci ildən qüvvəyə minən bu Dəyişiklik Aktı, 2008-ci il Məhdud Məsuliyyətli Tərəfdaşlıq Aktı səbəbindən dəyişikliklər etdi və Akt altında firmalar, tərəfdaşlar, tərəfdaşlıq və fərdi mülkiyyət kimi yeni təriflər əlavə etdi.

Eyni zamanda, Aktda müəyyən edilən müddəalar, həm 1932-ci il Hindistan Tərəfdaşlıq Aktına, həm də şirkət tərəfdaşlığı olmayan məhdud məsuliyyətli tərəfdaşlıqlara aiddir. Aktın 25-ci bölməsinə (şirkətlərin mühəsibatlıqla məşğul olmaması) edilən düzəliş, şirkət tərəfdaşları olan məhdud məsuliyyətli tərəfdaşlıqları da bölmədə qeyd olunan şirkət kateqoriyasına daxil etdi.

2017 - İnstitut 1 yanvar 2017-ci ildən etibarən bütün təsdiq funksiyaları üçün məcburi Müştərini Tanı (KYC) qaydalarını təqdim etdi. Bu qaydalar, pul yuulması kimi qanunsuz müştəri fəaliyyətlərindən irəli gələn təhdidləri aradan qaldırmaq üçün zəruridir. Bu qaydalar indi Etika Kodeksinin I Cildinin bir hissəsinə təşkil edir.

2019 - Etik Standartlar Şurası @icaiesb adlı Twitter hesabını açdı. Bu hesabda Etika Kodeksi və digər yeniliklərlə bağlı əhəmiyyətli mövzular mötəmadi olaraq üzvlərin məlumatlandırılması üçün paylaşılır. Bu təşəbbüsün məqsədi, üzvlər tərəfindən optimal qəbul və tətbiqi təmin etməkdir.

2020 - Etika Kodeksinin mövcud (on ikinci) nəşri buraxıldı. Bu, Etika Kodeksinin ilk dəfə olaraq üç cilddə - I, II və III olaraq bölündüyü nəşrdir. I və II müvafiq cildlər olaraq 2009-cu il Etika Kodeksinin A və B Hissəsinin yenilənməsi vəziyyətini təqdim edir, III cild isə Məhkəmə Qanunları tövsiyələr toplusudur. Kodeks 1 iyul 2020-ci ildən etibarən qüvvəyə minmişdir, lakin bəzi müddəalar Covid-19 səbəbindən təxirə salındığı üçün 1 oktyabr 2022-ci ildən tətbiq olunmağa başlamışdır.

I Cild 2018-ci il beynəlxalq Etika Standartları Şurasının (IESBA) Etika Kodeksi əsasında hazırlanmışdır. Bu cild yeni Müstəqillik Standartlarını (Hissələr 4A və 4B) əhatə edir. Hər bir bölmənin strukturunda yeni bir model təqdim edilir. Tələb olaraq göstərilən hissələr, üzvlərin riayət etməli olduğu ümumi və spesifik öhdəlikləri müəyyən edir, tətbiq materialı isə əlavə rəhbərlik təqdim edir. Yeni terminlər, məsələn, İctimai Maraqlar Təşkilatı və Açıq Mühəsibat Tərəfdaşı daxil edilmişdir. Qanun və Tənzimləmələrin Pozulmasına Cavab (NOCLAR) yeni bir məvhumdur. Müəssisəyə peşəkar xidmət göstərərək və ya işəgötürən üçün peşəkar fəaliyyətlər həyata keçirərək, mühasib NOCLAR və ya müştəri və ya işəgötürən tərəfindən, eləcə də müştəri və ya işəgötürənin idarəetməsindən, menecerlərindən və işçilərindən birinin tərəfindən həyata keçirilən və ya həyata keçirilmək üzrə olan bir pozuntu ilə rastlaşa bilər.

Belə bir vəziyyətin peşəkar mühasib və auditor üçün çətin və stresli ola biləcəyini qəbul edərək, mühasibin bu məsələni görməməzliyə vurmağına qarşı ilkin etik məsuliyyət daşdığını qəbul edən

IESBA, mühasibə bu vəziyyəti idarə etməkdə və ictimai maraqları bu şərtlərdə ən yaxşı şəkildə necə xidmət etməyi qararlaşıdırmaqda kömək etmək üçün bu xüsusiyyətə daxil etmişdir.

On ikinci nəşr Mühəsiblərin tənzimləyici yerli müddəalarına əsaslanır. Bu, I Cildi tamamlayır. II Cild, Etika Kodeksi ilə bağlı müddəaları, eləcə də son on il ərzindəki bütün Şura/Komitə qərarlarını ehtiva edir; bunlara Tender Qaydaları, Korporativ Praktika Qaydaları, Loqo Qaydaları, UDIN Qaydaları, Şəbəkələşmə Qaydaları və s. daxildir.

2021 - CA Connect Portal (www.caconnect.ica.org) Etik Standartlar Şurasının himayəsi altında istifadəyə verildi. İnternetdə mövcud olan CA Firmaları ilə bağlı məlumatların yayım yolları müxtəlif üçüncü tərəflər vasitəsi ilə idarə olunur və bu, Etika Kodeksinin tələblərinə uyğun fəaliyyət göstərmir. Bu səbəbdən, üzvlər və firmalar üçün yerli axtarış mühərriki portalı inkişaf etdirildi.

Bu portalın məqsədi etik norma və tələblərə uyğun olan firmaların siyahısını təqdim edən effektiv bir platforma təmin etməkdir. Portal, müştərilərlə mühəsiblər arasında vacib bir körpü rolunu oynayır. Potensial müştərilər coğrafi yerlərindən asılı olmayaraq, firmaların və fərdi mühəsiblərin təklif etdiyi xidmətləri müvafiq ixtisas sahələrinə görə axtara bilərlər. **2022-ci il** - mühəsiblərin, İqtisadi və İstehsalat mühəsiblərinin və Şirkət Katiblərinin (Dəyişiklik) Qanunu 2022-ci il martın 30-da Lok Sabha tərəfindən, aprel 5-də isə Rajya Sabha tərəfindən qəbul edilib. Hindistan Prezidenti qanuna aprel 18-də razılıq verib. Qanunun bəzi dəyişikləri artıq qüvvəyə minib, lakin digər dəyişikliklərin, xüsusilə İntizam mexanizminə dair dəyişikliklərin tətbiqi hələ də bildirilmir.

Dəyişiklik Qanununa daxil olan mühüm müddəalardan bəziləri aşağıdakılardır: **İntizam Mexanizminin Dəyişiklikləri:** İntizam Şurası və İntizam Komitəsinin tərkibində dəyişikliklər edilir, bu da intizam məsələlərinin daha effektiv idarə olunmasını hədəfləyir.

Müddələrin Müəyyənəşdirilməsi: Müxtəlif intizam prosedurlarına dair xüsusi müddətlər müəyyənəşdirilir, bu da məsuliyyətili artırır və gecikmələri azaldır. Koordinasiya Komitəsi: Peşə təmayüllü 3 institutun nümayəndələrindən ibarət yeni bir Koordinasiya Komitəsi yaradılır ki, bu da əməkdaşlığı təşviq edir və ortaq məsələlərin həlli ilə bağlıdır.

Şirkətlərin Məsuliyyəti: Qanun, firmalara qarşı tədbir görmə səlahiyyətini verir, bu da peşəkarların məsuliyyətini yalnız fərdi mühəsiblərə məhdudlaşdırır. Yeni Bölmə və Dəyişikliklər: IV Bölməyə yeni bölmələr (20A, 20B, 20C və 20D) əlavə edilmiş və mövcud bölmələrdə (21, 21A, 21B, 21D, 22, 22G) dəyişikliklər edilmişdir. Lakin, bu müddəaların bir çoxu hələ də tətbiq edilmir.

Son olaraq qeyd etmək lazımdır ki, bu dəyişikliklər mühəsibat, iqtisadiyyat və hüquq sahələrində tənzimləmə çərçivəsini müasirləşdirmək, daha effektiv idarəetmə və peşəkar davranış standartlarını artırmaq məqsədini güdür.

Məqalə Hindistanın Mühəsiblər İnstitutunun (ICAI) 2024-cü il oktyabr buraxılışındakı məqaləyə əsasən qısa ixtisarla hazırlanmışdır.

AQTA: Quş gripi aşkarlanan ərazilərdən riskli məhsulların idxalı məhdudlaşdırılır

Azərbaycan Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin (AQTA) yaydığı məlumatda bildirilir ki, son illər dünyada yüksək patogen quş gripi xəstəliyi üzrə epizootoloji vəziyyət gərgin olaraq qalmaqdadır. Xəstəliyin dünyanın bütün regionlarında baş verməsi, xüsusilə Avropada endemik xarakter alması, quşlardan savayı məməlilər sinfinə aqıl suda və quruda yaşayan heyvanlarda da aşkar edilməsi, xəstəlik törədicisinin genetik xüsusiyyətlərində dəyişikliklərin meydana gəlməsi və digər amillər epizootiyanın genişlənməsinin əsas əlamətləri kimi göstərilə bilər.

Ölkəmiz köçəri quşların yaz və payız miqrasiya marşrutlarının əhatəsində olduğu üçün sözügedən xəstəlik üzrə riskli coğrafi regionda yerləşir. Buna

görə də xəstəliyin izlənməsi daimi olaraq Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) tərəfindən diqqət mərkəzində saxlanılır. Belə ki, Ümumdünya Heyvan Sağ-

lamlığı Təşkilatının (ÜHST) təqdim etdiyi məlumatlar əsasında xəstəlik baş verən ölkələrin müxtəlif ərazilərindən ölkəmizə riskli məhsulların idxalına məhdudiyyətlər tətbiq edilir.

Ələtdə alüminium istehsal edən nəhəng müəssisə tikiləcək

Valeh Ələsgərov: Ələt Azad İqtisadi Zonasında 200 min ton alüminium istehsal edən müəssisə də tikiləcək. Burada 1300-1400 nəfər işlə təmin olunacaq. İqtisadi zonada fəaliyyətə başlayacaq ikinci böyük müəssisədə isə sənayedə tələb olunan məhsul istehsal ediləcək. Yeni müəssisədə 800 nəfərdən çox iş yeri açılacaq. Ələt Azad İqtisadi zonasında inşa ediləcək hava limanı təkcə yükdaşıma kimi deyil, həm də sərnəşindəşmə və biznes aviasiya kimi fəaliyyət göstərəcək. İqtisadi zonanın İdarə Heyətinin sədri Valeh Ələsgərov bildirib ki, 750 hektar ərazini əhatə edəcək hava limanının tikilməsində məqsəd, həm də Azərbaycanı aviasiyaya həvəsiyə çevirməkdir.

Xatırladaq ki, Ələt Azad İqtisadi

Zonasında yeni yük hava limanının tikintisi ilə bağlı layihə ötən ilin noyabrında Bakıda keçirilmiş COP29 çərçivəsində "Silkway Group" Şirkətlər Qrupu tərəfindən elan edilib. Yeni hava limanı 18 təyyarə dayanacağı, 4 min metrlik uçuş-enmə zolağı, taksi yolları, hava hərəkəti idarəetmə mərkəzi, yanacaq və yangınsöndürmə xidmətləri, eləcə də digər əlaqəli obyektləri əhatə edəcək. Eyni zamanda, hava limanı layihəsində fərdi eks-peditor anbarlarının, tez xarab olan yüklər üçün terminalların və müasir ofis binalarının inşası nəzərdə tutulur.

Layihənin əsas texnologiya tərəfdaşı Niderlandın "TKH Airport Solutions" şirkətidir.

6-12 fevral 2025-ci il

Стенограмма интервью Министра иностранных дел Беларуси М.Рыженкова МИЦ «Известия» (27 января 2025 г., г.Минск)

(начало в предыдущем номере)
А видите ли вы на текущий момент возможность нормализации отношений Беларуси с Западом в целом?

Возможность есть. И еще раз повторю, что такие сигналы к нам идут, но они, знаете, такие, как бы «и хочется, и колется», как у нас по-русски говорят. Вроде бы они готовы к большому повышению политического статуса, отмене каких-то санкций, решению практических вопросов, которые их интересуют, но нам со всех сторон говорят: «Помогите нам сохранить лицо». Что это означает? То есть они там нагнали антибелорусскую истерию, представили все руководство Беларуси демонами во главе с Главой нашего государства, позакрывали пограничные пункты пропуска, повносили тысячи белорусских граждан в санкционные списки, ввели неимоверное количество санкций в отношении торговли с Беларусью, из-за чего пострадали тысячи предпринимателей и предприятий в Западной Европе.

А сегодня, вот как Вы представляете, как им взять и аккредитовать Посла при избранном Президенте Беларуси Лукашенко? Взять и прислать сюда большую делегацию совместной комиссии по торгово-экономическому сотрудничеству? Или организовать с белорусскими властями серьезное, хорошее, яркое культурное мероприятие? Придется отвечать там, у себя, как так получилось и что это было все эти 4 года, что изменилось так, что сегодня можно, а 4 года было нельзя. Как некоторые наши партнеры говорят, вы нам что-то сделайте такое политическое, а мы вам откроем дополнительные пункты пропуска на границе. Но Президент четко об этом высказался. Вы их закрыли, прежде всего нанесли ущерб своим предпринимателям, которые вдоль границы с Беларусью настроили в свое время огромных торговых, логистических комплексов, где оптом, полуоптом приезжали белорусы, закупались, стреляли все что можно, везли сюда. А сегодня – за 4 года - что получилось? Мы выстроили свою очень хорошую торговую систему, мы уже не едем туда и не покупаем даже через те небольшие пункты пропуска, которые есть. Сегодня от этого пострадали предприниматели регионов, которые и так находятся в Евросоюзе на отшибе, на периферии. И сегодня, пытаясь решить их проблемы, потому что люди, как Президент вчера сказал, приезжают и выворачивают там кое-что в Министерство иностранных дел Польши. Сегодня там предприниматели ставят вопрос местным и центральным властям: «вы нам или помогаете в том количестве,

сколько мы потеряли из-за того, что нарушена торговля, логистические связи (белорусы ездили к нам отдыхать, в рестораны ходили), или откройте границы». Так не могут же открыть границы. Поэтому говорят, вы что-то сделайте, чтобы мы продали своему населению, и чтобы население нас поняло, почему мы открыли эти границы – вывернутая логика, только западники такую логику могут придумать.
Будет ли Москва, вне зависимости от внешних обстоятельств, оставаться основным партнером Минска?
У нас всегда была позиция нашей белорусской многополярности, которая заключалась в том, что мы развиваем свою внешнюю политику, внешнюю экономику с опорой на многие центры силы в силу различных причин, взаимоотношений и позиционирования друг друга. Но как бы мы ни хотели реализовать тот принцип, о котором всегда говорили, что треть наших интересов – это должна быть Россия, треть – коллективный Запад и треть – дальняя дуга, все равно даже в этой конфигурации роль России всегда будет определяющей. Сегодня такой конфигурации нет и близко в связи с санкционными ограничениями со стороны стран Запада. Сегодня торговля с Россией приближается к 65–70% от общей торговли Беларуси. Политический уровень взаимодействия с Россией сегодня настолько крепкий и сильный, что никакое другое стратегическое направление нашей внешней политики до него не в состоянии дотянуться в принципе. Культурные, гуманитарные связи с Россией, общая история делают невозможным повторение такого комплекса отношений с какими-либо другими государствами или группами государств. Ментальность наших подходов ко всем вещам

современности, от традиционного уклада семьи и заканчивая традиционными славянскими православными ценностями, тоже невозможно повторить ни с каким другим партнером. Поэтому как бы ни складывалась конфигурация отношений, Россия всегда будет занимать самое ключевое место. Сегодня в силу тех условий, в которых мы находимся, эти взаимоотношения находятся на пике своего развития, что позволяет нам максимально широко и быстро идти по пути взаимной интеграции, которая дает преимущества в первую очередь простым людям – это отмена роуминга, это права на работу, образование, медицину. Реализуется целый ряд совместных программ импортозамещения, инновационного развития, которые создают прочную экономическую базу обоих государств. На месте наших, назовем условно, западных друзей я бы даже не рассматривал возможность вбить клин в наши отношения. Сегодня все настолько близко, что я этого в принципе не допускаю. В сегодняшней ситуации 2020 год нам реально показал, кто наши настоящие партнеры, друзья, братья, а кто всегда смотрел на Беларусь как на лакомый кусок либо с экономической точки зрения, либо с точки зрения ресурсной базы, наших граждан, и реализации своих геополитических амбиций. Россия сегодня с нами в реализации всех задач нашего развития. Представить развитие фактически ни одной отрасли нашего хозяйства без России невозможно.
Москва и Минск регулярно укрепляют сотрудничество и в сфере безопасности. Так, ранее Россия и Беларусь пригласили страны Евразии присоединиться к разработке Евразийской хартии многообразия и многополярности. Какие страны сейчас проявляют интерес к разработке Хартии?
К разработке этой хартии проявляют интерес все страны без исключения. Разработка соответствующего документа по инициативе Беларуси и России была полной неожиданностью и для Запада, и для Востока (в том числе для всех наших партнеров в Азии). Эта тема закономерна и родилась не на пустом месте, а на месте разочарования тем, как обстоят дела сегодня в Евразийском регионе с точки зрения безопасности, стабильности, доверия сторон друг к другу. Та архитектура, которая создавалась в свое время через механизмы хельсинкских документов, сначала она гордо называлась Совещание по безопасности и сотрудничеству в Европе, потом Организация по безопасности и сотрудничеству в

Европе (ОБСЕ), начала не просто пробуксовывать, а всем стала очевидна ангажированность ее позиционирования и реального политический ангажированного крена в ее работе. То есть, когда в свое время при Советском Союзе эта матрица сотрудничества отрабатывалась и выработаны были эти механизмы, которые предусматривали различия в подходах государств к своему развитию, учитывали совершенно разные традиции и культурные особенности развития государств, политические моменты, эта платформа действительно, не угнетая одних перед другими и не заставляя, принуждая что-то делать, была платформой для диалога. То со временем она превратилась в «карающий меч» западной цивилизации по отношению к, с ее точки зрения, «недозрелым» восточным соседям, которые там, быть может, воспринимались варварами. То есть с момента присоединения к Евросоюзу бывших стран Восточного блока, начиная от Польши, Литвы, Латвии, Болгарии, Румынии, фактически деятельность ОБСЕ на той территории прекратила свое существование. Потому что она не нужна для того, чтобы отслеживать некие права человека в этих странах, как считают на Западе. Потому что задача выполнена: эти страны отбили от России, от Востока, от Китая, от Беларуси, привели в русло влияния Запада, разграбили, что можно было разграбить, поставили своих руководителей, где можно было поставить, прочно привязали к себе нормативно-правовой базой Евросоюза. Все – ОБСЕ делать там больше нечего. Чем надо дальше заниматься? Их усилия идут дальше на Восток. Получилось, что на сегодняшний момент эта организация приобрела некоторый менторский тон. Они лучше всех знают, как проводить выборы, что такое права человека. Они лучше всех представляют, что такое права СМИ. Но мы же видим, что сегодня происходит на коллективном Западе, сколько там есть своих проблем: и с национальными меньшинствами, и с правами человека, и с наездом на СМИ (их закрывают, независимых журналистов преследуют). Но никто же этим не занимается! Выборы проводят без общих стандартов, непонятно, кто их проводит и как проводит. используют электронное голосование, голосование по почте – но никого это там [на коллективном Западе] не волнует. Потому что это инструмент принуждения в отношении нас. Так нам такой инструмент не нужен. Но мы с Россией хотим все равно иметь форму диалога и обеспечения

безопасности в нашем регионе, и не туда в Азию, а евразийский, т.е. он не должен останавливаться на Беларуси и России. Мы разрабатываем такие подходы, которые будут учитывать особенности, готовность двигаться по пути обеспечения межрегиональной безопасности и стран Европейского союза. И нас там понимают, по крайней мере те специалисты, которые приезжали от крупнейших исследовательских институтов, стратегических исследований и т.д., об этом прямо говорят – о недостатке доверия, о недостатке механизмов – в духе этой нашей хартии. Хартии пока нет, есть видение, есть некие послы, на основании которых мы хотим, развивая их, создать эту хартию. Европа это видит и хочет в этом участвовать. Эксперты это видят. Но там есть и противники, естественно. Зачем им инструменты, которые предлагаются Россией, Беларусью, которые поддерживает Китай, Азия? У них же есть свои инструменты, это же конкуренция в их понимании. Им не нужно это доверие, им нужен менторский тон. Поэтому пока экспертов это интересует меньше. Но тех представителей властей, которые переживают за свою страну, за свой народ, это тоже интересует. Например, Министр иностранных дел Венгрии дважды принимал участие в нашей конференции по евразийской безопасности, потому что в Венгрии понимают ценность диалога и того, насколько сегодня хрупок мир, как надо практически заново выстраивать доверие, потерянное между сторонами, достижению и возобновлению которого по оси «Запад-Восток» препятствуют сегодня некоторые приграничные «негодяйчики». Поэтому там это видят, и там нас поддерживают. А в Азии, в которой есть такие механизмы, как ШОС, Совещание по взаимодействию и мерам доверия в Азии, – это тоже инструменты обеспечения безопасности, диалога, на ура воспринимают такого рода идеи. До своих партнеров в Азии, по ШОС, по СНГ мы с российским Министром иностранных дел Сергеем Лавровым довели наши подходы и наше видение этой Хартии. Мы всех пригласили принять участие в ее дальнейшей разработке. Да, идея наша, но реализацией могут заняться все заинтересованные стороны, потому что евразийское пространство – наше общее. Как бы мы ни желали этого больше, чем все остальные, но нам с Россией, наверное, только вдвоем не справиться в такой серьезной работе. Поэтому очень рассчитываем и видим поддержку со стороны прежде всего наших партнеров по СНГ и Азии.

(продолжение в следующем номере)

Поставки газа по TANAP достигли 75 млрд кубометров

Поставки газа по TANAP достигли 75 миллиардов кубометров с момента начала коммерческой эксплуатации, передает во вторник Trend.
"TANAP, самая протяжённая часть Южного газового коридора, достигла показателя в 75 миллиардов кубометров с момента начала коммерческой транспортировки газа. TANAP продолжает вносить вклад в обеспечение энергетической безопасности Турции и Европы." - говорится в сообщении оператора.
Отметим, что TANAP транспортирует газ, добываемый в рамках второй стадии разработки азербайджанского месторождения "Шахдениз", от грузино-турецкой границы до западной границы Турции. Общая стоимость TANAP - менее семи миллиардов долларов. Первоначальная мощность TANAP составляет 16 миллиардов кубометров газа в год с возможностью расширения до 31 миллиарда кубометров в год в будущем.

Около шести миллиардов кубометров газа поставляется в Турцию, а остальной объем - в Европу.
На сегодня изучается возможность транспортировки водородной смеси по Трансанатолийскому трубопроводу. С технической точки зрения содержание водорода в природном газе, который транспортируется по TANAP, может быть на уровне 2 процентов. Расчетный срок полезного использования системы TANAP продлится до 2062 года.

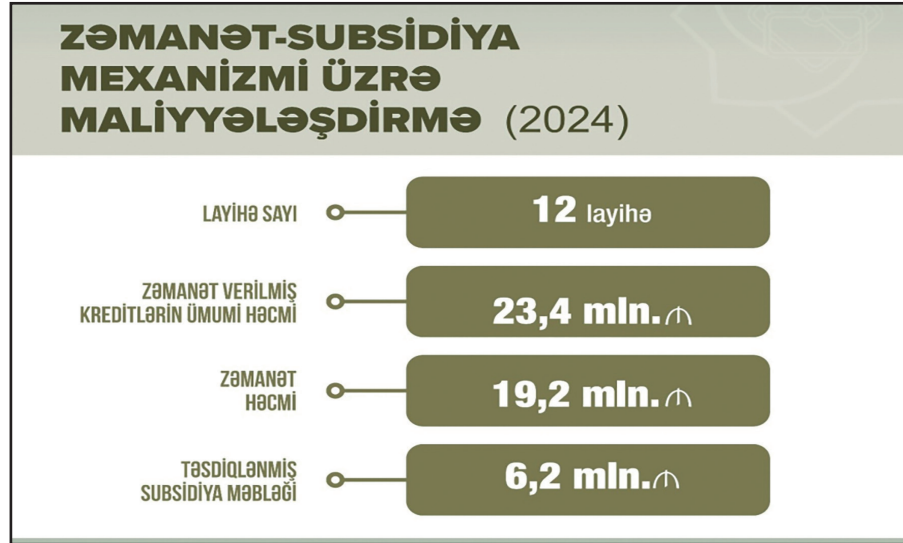

S&P Global Ratings подтвердило рейтинг банков Азербайджана

S&P Global Ratings подтвердило рейтинг банков Азербайджана на уровне «bb-» для банков, работающих исключительно в стране.
Одновременно с этим S&P пересмотрело прогноз по рискам банковского сектора Азербайджана, изменив его со «стабильного» на «позитивный». Это связано с мерами по модернизации регулирования и надзора за финансовыми институтами, реализуемыми в рамках Стратегии развития финансового сектора на 2024–2026 годы. Регуляторы внедрили новый стандарт корпоративного управления для банков, регламент по ограничению сделок с аффилированными сторонами и правила управления ликвидностью, соответствующие требованиям Базеля III. В 2025–2026 годах планируется переход на надзор, основанный на оценке рисков, пересмотр структуры достаточности капитала в соответствии с Базелем III и ужесточение

требований к стресс-тестированию банков. По мнению S&P, эффективная реализация этих инициатив может укрепить систему регулирования и надзора в Азербайджане. Кроме того, агентство отмечает, что банковский сектор Азербайджана выигрывает от благоприятной макроэкономической ситуации, обусловленной высокими ценами на сырьевые товары, что стимулирует спрос на кредиты и улучшает качество активов. В 2024 году объем кредитования вырос примерно на 20 процентов благодаря активному развитию розничных и корпоративных займов. Ожидается, что инвестиции в инфраструктуру и снижение ключевой процентной ставки приведут к двузначным темпам роста кредитования в 2025–2026 годах. Также прогнозируется рост реальных цен на недвижимость на уровне высоких однозначных значений после увеличения на 10–15 процентов в 2024 году.

Sahibkarlar dövlətin güzəştli maliyyə mexanizmləri ilə bizneslərini inkişaf etdirirlər

2024-cü ildə Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən güzəştli kreditlə təmin edilən sahibkarlıq subyektlərinin sayı 2023-cü illə müqayisədə 74,7 faiz artaraq 5722-yə çatıb. SİF-dən bildirilib ki, verilmiş kredit məbləği isə 28 faiz artaraq 248,1 milyon manat təşkil edib. Fondun vəsaitinin səmərəli yerləşdirilməsi məqsədilə 2024-cü il üzrə sənaye (o cümlədən aqrar emal), kənd təsərrüfatı, logistika, anbar komplekslərinin yaradılması, turizm, balıqçılıq və akvakultura (o cümlədən, akvaponika), yaşıl layihələr, kütləvi

informasiya vasitələrinin inkişafı, tibb, təhsil və xidmət layihələri prioritet istiqamətlər kimi müəyyənləşdirilmişdi. Fond tərəfindən verilmiş ümumi güzəştli kredit məbləğinin 53,3 faizi kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı, 38,1 faizi sənaye məhsullarının istehsalı və emalı (o cümlədən aqrar emal), 6,1 faizi xidmət, 2,1 faizi turizm və 0,4 faizi isə balıqçılıq və akvakultura sahələrinə yönəldilib. 2024-cü ildə fond tərəfindən maliyyələşdirilən layihələrin 99,8 faizi, ayrılan güzəştli kredit məb-

ləğinin isə 93,4 faizi məhz mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin payına düşüb. Güzəştli kreditlər regionlarda sahibkarlığın inkişafına, yeni iş yerlərinin yaradılmasına və iqtisadi dinamikanın artmasına töhfə verir. 2024-cü ildə dövlətin güzəştli vəsaitlərinin əhəmiyyətli hissəsi regionların inkişafına xidmət edən layihələrə yönəldilib. Belə ki, ötən il fond tərəfindən güzəştli kredit ilə təmin edilmiş layihələrin 94,7 faizi, verilmiş güzəştli kredit məbləğinin isə 72 faizi regionların payına düşüb. Ötən il işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iqtisadi aktivliyin bərpa olunması və bu ərazilərdə investisiya qoyuluşlarının sürətlənməsinə dəstək diqqət mərkəzində saxlanılıb. Belə ki, fevral ayından etibarən “İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyət göstərən sahibkarlara dəstək” mexanizmi çərçivəsində bu ərazilərdə investisiya layihəsi həyata keçirən sahibkarların bank və bank olmayan kredit təşkilatlarından əldə etdikləri kreditlərin 90 faizədək hissəsinə dövlət zəmanətinin verilməsinə başlanılıb.

POS-terminalların sayı 38%-dən çox artıb

Banklar və “Azərpoçt” MMC-nin ödəniş xidməti şəbəkələri üzrə dinamik artım müşahidə olunur. Keçən ilin dekabr ayının sonu ilə müqayisədə bankomatların sayı 6,2%, POS-terminalların sayı 38,4% artıb.

119 540 ədəd Pos-terminalın 73 042 ədədi Bakıda, 46 498 ədədi isə regionlarda yerləşir. 3 304 ədəd

bankomatın isə 1 772 ədədi Bakıda, 1 532 ədədi isə regionlardadır. Onu da qeyd edək ki, 2024-ci ilin

dekabr ayı ərzində kartlar vasitəsilə həyata keçirilən ölkədaxili nəğdliş ödənişlərin həcmi 8,486 mln. manat təşkil edib. Həyata keçirilən nəğdliş ödənişlərin 7,360 mln. manatı elektron ticarətin payına düşür. Qalan məbləğin 1,121 mln. manatı POS-terminalar, 3,7 mln. manatı isə özünə xidmət terminaları vasitəsilə gerçəkləşdirilib.

Gənc Sahibkarların V Forumu keçirilib

Gənclər və İdman Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu və Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) birgə təşkilatçılığı ilə “Bakı KOB evi”ndə Gənc Sahibkarların V Forumu keçirilib. KOBİA-dan bildirilib ki, artıq ənənə halını alan Gənc Sahibkarlar Forumunun başlıca məqsədi gənclər arasında sahibkarlıq fəa-

liyyətinin təşviqi, biznes layihələrinin reallaşdırılması istiqamətində mövcud imkanlar və dövlət dəstəyi mexanizmləri haqqında onların məlumatlandırılması, öz bizneslərini qurmaları üçün ilkin biliklərə yiyələnmələrinə dəstək olunması, sahibkarlıq subyektlərinin şəbəkələşməsidir. Sahibkarlıq ekosisteminin fəal üzvlərinin və biznesə marağı olan

100-dən çox gəncin iştirak etdiyi forum Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Forumda gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov, KOBİA-nın İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov və Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondunun icraçı direktoru vəzifəsini icra edən Qədir Xəlilov çıxış edərək ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən gənclər siyasəti, sahibkarlığın inkişafı və təşviqi istiqamətində görülən işlər, dövlət dəstəyi tədbirləri, sahibkar düşüncə tərzinin formalaşdırılması, gənclərin bilik və bacarıqlarının artırılması yönündə həyata keçirilən layihələr, gənc sahibkarların texnoloji yeniliklərə marağı, sahibkarlıq fəaliyyətində yaşıl düşüncənin təbliği barədə fikirlərini bölüşüblər. Forumda, həmçinin Qlobal Sahibkarlıq Şəbəkəsinin prezidenti Conatan Ortmansın video müraciəti də dinlənilib.

Enerji səmərəliliyi sahəsində yeni dövlət standartları qəbul edilib

Antiinhisar və İstehlak Bazarına Nəzarət Dövlət Xidmətinin tabeliyində olan Azərbaycan Standartlaşdırma İnstitutu (AZSTAND) tərəfindən AZS EN 15218:2025 “Yerləşgələrin soyudulması üçün buxarlandırıcı ilə soyutma kondensatorlu və elektrik intiqallı kompressorlu kondisionerlər və mayeli soyuducu aqreqatlar - Terminlər, təriflər, sınaq şərtləri, sınaq üsulları və tələblər” və AZS EN 30-2-1:2025 “Qazla işləyən məişət mətbəx texnikası - 2-1-ci hissə: Enerjidən səmərəli istifadə

- Ümumi” dövlət standartları qəbul edilib. AZSTAND-dan bildirilib ki, sözügedən standartlar yerləşgələrin soyudulması üçün kondisionerlər, mayeli soyuducu aqreqatlar və qazla işləyən məişət mətbəx texnikasının istifadə ediləcəyi sahələrdə effektivlik, təhlükəsizlik və enerji səmərəliliyi ilə bağlı tələbləri müəyyən edir. Bu standartların tətbiqi enerji istehlakı ilə bağlı xərclərin azaldılması və daha rəqabətqabiliyyətli qiymətlərin təklif edilməsinə imkan yaradacaq.

Bud-çanaq oynaqları və diz oynaqları xəstəliklərinin müalicəsi

Mərkəzi Gömrük Hospitalının Travmatologiya və Ortopediya şöbəsinin rəisi, t.f.d., travmatoloq-ortoped Ramin Rzayev “Həkim məsləhəti” rubrikasında koksartroz, qonartroz xəstəliyi və endoprotez əməliyyatlarına aid sualları cavablandırır.

- Ramin həkim, koksartroz və qonartroz nədir, necə müalicə olunur?

- Koksartroz – bud-çanaq oynaqlarının, qonartroz – diz oynaqlarının inkişaf edən degenerativ xəstəliyidir, oynaq qığırdağının atrofik dəyişiklikləri ilə başlayan dağılması nəticəsində deformasiyaya uğrayan prosesidir. Birincili (idiopatik – səbəbi bəlli olmayan) və ikincili (postravmatik, oynaqın iltihabi xəstəlikləri, displaziya) kimi təsnif edilir. Xəstəlik 45 yaşdan yuxarı xəstələrdə adətən oynaqda ağrı ilə başlayır və bud-çanaq oynaqlarında ağrı qasıq, sağrı, bud nahiyyələrinə, diz oynaqlarında isə ağrı baldıra yayıla bilər. Xəstəlik progressivləşdikcə ağırılar istirahət halında da yaranır, gecə ağrıları ilə müşayiət olunaraq davamlı xarakter alırlar. Oynaqdan hərəkət zamanı “xırıltılı səsi”nin gəlməsi, sonradan hərəkət məhdudluğunun yaranması, axsama xəstəliyin əsas simptomlarından hesab edilir. Bud-çanaq və diz oynaqlarının oynaqotrafı digər patologiyaları kliniki və instrumental müayinələrə (Rt, MRT, CT, Densitometriya, Sintiqrafiya, qan-laborator analizlər) dəyərləndirildikdən sonra müvafiq müalicəsi aparılır. I-II dərəcəli koksartroz, qonartrozlar bir qayda olaraq konservativ müalicə olunur. III-IV dərəcəli koksartroz və qonartrozların müalicəsi xüsusən də davamlı kəskin ağrı, hərəkət məhdudluğu ilə müşayiət olunursa, cərrahidir (endoprotez-artroplastika). Endoprotez əməliyyatından sonra oynaqda ağrı sindromu aradan qal-

dırılır, hərəkət amplitudası bərpa edilərək xəstələrin həyat keyfiyyəti yaxşılaşdırılır.

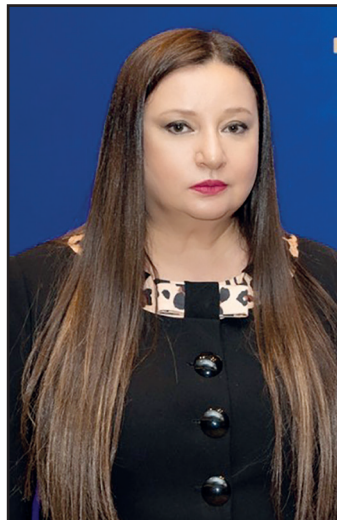
- Endoprotezləşdirilmə oynaqların hansı zədələnmələri zamanı aparılır?

- Endoprotezləşdirilmə (artroplastika) – zədələnmiş oynaq elementlərinin implantla əvəz edilməsidir. Gündəlik həyatımızda bud-çanaq və diz oynaqları daha hərəkətli, daha çox yüklənməyə məruz qaldığı üçün bu oynaqlarda qığırdağın aşınması, kirecləşməsi erkən yaranır. Endoprotez əməliyyatlarının aparılmasına əsas göstərici oynaqda kəskin ağrılar, hərəkət məhdudluğunun yaranması ilə müşayiət olunan və konservativ müalicəsi mümkün olmayan xəstəliklərin yaranmasıdır (displastik koksartroz, yaşlılarda bud sümüyünün boynunun sınıqları, III-IV dərəcəli deformasiyadici osteoartrozlar, psevdartroz, oynaqların postravmatik deformasiyası, Bexterev xəstəliyi, ankiroz). Bud-çanaq və diz oynaqlarının endoprotezləşdirilməsi əməliyyatları oynaqların zədələnmiş elementlərini implantla əvəz edib anatomik formasını və hərəkətləri bərpa edərək - ağrı sindromunu, hərəkət məhdudluğunu aradan qaldırmaqla pasiyentlərin həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün icra edilir.

- Bud-çanaq və diz oynaqlarının endoprotez əməliyyatlarından sonra reabilitasiya dövrü nə qədərdir?

- Bud-çanaq oynaqlarının implantla əvəz edilməsi bir çox xəstəliklər zamanı aparılır və qoyulmuş implantın növündən, xəstənin yaşından asılı olaraq reabilitasiya dövrü fərqlidir. Əməliyyatdan sonra bütün xəstələrə əməliyyatın birinci günündən etibarən oynaqda hərəkət amplitudasının artırılması, aşağı ətraf əzələlərinin reabilitasiyası üçün xüsusi idman hərəkətləri verilir. Bütün xəstələr endoprotez əməliyyatının ilk günündən etibarən aktivləşdirilir (çarpayıda otuzdurulur) və əməliyyatdan sonra maksimum ikinci günündən xəstələr yeridilir. Əməliyyatdan sonra 3-4 həftə çəliklə və sonra çəliksiz aşağı ətraflarını tam yükləyərək yeriməklə xəstələrin ilkin reabilitasiyası 4-6 həftə və tam reabilitasiyası 3-6 ay davam edir. Diz oynaqlarının endoprotez əməliyyatı demək olar ki, seMENTli növ implantla icra edildiyindən xəstələr əməliyyatın ikinci günündən etibarən 3-4 həftə aşağı ətraflarını tam yükləməklə çəliklə yerimək və sonra çəliksiz yeriməklə aktivləşdirilir.

Müəssisəni apardı:
Mərkəzi Gömrük Hospitalının
PR mütəxəssisi
Dilarə Zamanova

“Bakcell” yeni prestijli 100 seriyalı nömrələrini təqdim edir

İnnovasiya və sürət lideri “Bakcell” prestij və fərqliliyi sevən müştəriləri üçün xüsusi olaraq 100 seriyalı nömrələrini təqdim edir. Yeni seriya çərçivəsində müştərilər “055 100 XX XX” formatında unikal nömrələr əldə edə biləcəklər.

Yeni 100 seriyalı prestijli nömrələri “Bakcell”in rəsmi satış məntəqələrindən fiziki SIM və eSIM, həmçinin rəsmi veb sayt və mobil tətbiq vasitəsilə eSIM olaraq əldə etmək mümkündür.

Yeni seriyalı nömrələri onlayn şəkildə əldə etmək üçün sadəcə www.bakcell.com/esim sahifəsinə keçid etmək kifayətdir. Link vasitəsilə,

həmçinin smartfonun eSIM-i dəstəkləməsini yoxlamaq olar.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda “Bakcell” üç milyondan çox müştərini yüksək keyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Şirkət süni intellektə əsaslanan innovasiyalar və həllər vasitəsilə Azərbaycanın davamlı inkişafına töhfə verir və Azərbaycan iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investorlarından biridir.

“Bakcell” müxtəlif ölkələrdə enerji, telekommunikasiya, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Aytən Səmədzadə, Elşən Hacızadə, Ədalət Muradov,

Bəyalı Ataşov, Vahid Novruzov, Rəşad Balayev, Süleyman Qasımov,

Zahid Məmmədov, Elşad Səmədzadə, Qüdrət Kərimov,

Məhiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Abbas Əliyev

www.iqtisadiyyat.com

Redaksiyanın ünvanı:

Əliyev Əliyev küçəsi, 7

Redaksiya: +99412 566 09 60

Faks: +99412 514 14 27

Mühasibatlıq:

+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər

Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə

uyğun gəlməlidir. “İQTİSADİYYAT”

qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış

və şəhirlənmiş, “Azərmedia” MMC

mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya:

022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500